

BANKA QENDRORE E REPUBLIKËS SË KOSOVËS
CENTRALNA BANKA REPUBLIKE KOSOVA
CENTRAL BANK OF THE REPUBLIC OF KOSOVA

Pozdravni govor guvernera

31. januar 2024.

Konferencija: Nacionalni savet za plaćanja – sastanak ponovnog uspostavljanja i otvaranja za 2024. godinu

Organizator: Centralna banka Republike Kosovo

Vreme i mesto: 31. januara 2024. godine, od 08.30 do 15.30 časova, Swiss Diamond Hotel, Priština

---

Poštovani, g. Murati, ministre finansija, rada i transfera

Poštovani članovi Odbora CBK-a

Veoma poštovani, g. Albertine iz USAID-a na Kosovu

Poštovani predstavnici Kancelarije EU-a, Madsen

Poštovani predstavnici Ambasade Švajcarske

Poštovani predstavnici MMF-a i Svetske banke

Poštovani predstavnici VISA i Master Card

Poštovani upravnici banaka i finansijskih institucija

Predstavnici vladinih institucija

Veoma poštovani prisutni

Dame i gospodo,

Dozvolite mi da Vam se prvo zahvalim na vašem učešću na ovom događaju koji organizuje Centralna banka Republike Kosovo u vezi sa ponovnim uspostavljanjem Nacionalnog saveta za plaćanja u cilju podrške reformama u oblasti plaćanja kroz proširenje inkluzije i povećanje saradnje između aktera tržišta u platnom sistemu u Republici Kosovo.

Kao što ste obavešteni, ovaj događaj ima za cilj:

- Reorganizaciju i funkcionalizaciju Nacionalnog saveta za plaćanja (NSP), odnosno proširenje članstva NSP-a kao savetodavnog tela za podršku reformama u oblasti plaćanja i povećanja bezbednosti Nacionalnog platnog sistema;

- Ažuriranje razvoja pravne i tehničke infrastrukture u oblasti plaćanja, kao što su dešavanja u procesima i planovima za unapređenje pravnog okvira i tehničke infrastrukture platnog sistema i usluga; i
- Definisanje nacionalnog plana za finansijsku inkluziju i smanjenje upotrebe gotovine gde će se definisati i dogovoriti aktivnosti zainteresovanih strana na povećanju pristupa, korišćenju platnih računa i instrumenata elektronskog plaćanja i smanjenju gotovine, sa ciljem smanjenja troškova platnih usluga za efikasniji tok transakcija kao i drugi pozitivni efekti na ekonomiju.

U ovoj dinamici svetskog razvoja, naš finansijski sistem se takođe suočava sa brzom promenom u oblasti inovacija i migracije ka digitalnom plaćanju.

Zdrav i efikasan platni sistem podržava dalji razvoj finansijskog posredovanja i povećanje finansijske stabilnosti, stvarajući na taj način klimu u kojoj investitori mogu da prošire svoje poslovanje. Razvijen finansijski sistem plaćanja u kojem se plaćanja vrše na isplativ i vremenski efikasan način čini trgovinu jeftinijom i omogućava konkurentnim preduzećima da rastu i da potrošačima omoguće lakši pristup robi i uslugama.

Istovremeno, razvijen platni sistem obezbeđuje zaštitu integriteta finansijskog sistema i valute evra, smanjenje negativnih efekata fenomena falsifikovanja novca, zaštitu potrošača i unapređenje tržišne prakse, smanjenje efekata od aktivnosti pranja novca i finansiranja terorizma, povećan pristup finansijskim uslugama i finansijsku inkluziju.

U skladu sa Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju i Berlinskim procesom, proces reforme i unapređenje platnog sistema kroz razvoj brzih lokalnih plaćanja i integracija platnog sistema na regionalnom nivou će takođe ubrzati pristup oblasti jedinstvenog plaćanja u evrima Evropske unije poznate kao SEPA. Ovo ima zadatak da efektivno dovede domaća i prekogranična plaćanja unutar EU na isti nivo troškova, vremenske efikasnosti i sigurnosti, kao i pristup sistemu brzog plaćanja EU poznatom kao TIPS koji je deo Evrosistema od 2018. godine. To omogućava pružiocima platnih usluga da ponude prenošenje sredstava svojim klijentima u realnom vremenu i sve vreme, svakog dana u godini, dakle, gde pojedinci i preduzeća mogu međusobno da prenose novac u roku od nekoliko sekundi, bez obzira na radno vreme njihove lokalne banke. Čak i najnoviji propis za poslovanje gotovinom označava veoma veliki napredak u pogledu usklađivanja sa zahtevima i standardima za članstvo u SEPA, kao i TIPS.

Dakle, CBK je počela da preduzima radnje u okviru Strateškog plana 2024-2028 o aktivnostima koje su planirane i koje se odnose na oblast platnog sistema i koje su sledeće:

- Unapređenje pravne i tehničke infrastrukture CBK-a za članstvo u SEPA šemi plaćanja i pristup sistemu brzih plaćanja EU (TIPS);
- Razvoj tehničke infrastrukture za omogućavanje brzog plaćanja 24/7, kreiranje nacionalnog QR koda i standardizacija API-ja za povezivanje sistema;

- Smanjenje gotovinskog plaćanja i promocija elektronskog plaćanja;

Dok, što se tiče dve od sledećih aktivnosti, već imamo kretanja, i to:

- Stvaranje mogućnosti za pristup platnom sistemu nebankarskih pružalaca usluga, kao i omogućavanje posedovanja IBAN-a, za povećanje pristupa finansijama, u okviru koncepta „platnog računa“, gde smo odobrili propis.

Kao i danas, sprovodimo planiranu aktivnost:

- Osnaživanje Nacionalnog saveta za plaćanje kao savetodavnog tela za zajedničke radnje na digitalizaciji i standardizaciji platnih sistema i instrumenata;

Unapređenje platnog sistema predstavlja značajne izazove kako iz perspektive CBK-a tako i iz perspektive banaka i nebankarskih finansijskih institucija i zahteva blisku saradnju i koordinaciju.

Ali, dozvolite mi da vas obavestim i o nekim aktivnostima koje je CBK preuzela u cilju razvoja platnog sistema:

- Učešće na sastancima na visokom nivou u Evropskoj centralnoj banci (ECB) u Frankfurtu, sa guvernerima i zamenicama guvernera šest zemalja Zapadnog Balkana, u vezi sa integracijom u Evropski sistem centralnih banaka, odnosno u SEPA šeme plaćanja i sistemu brzog plaćanja TIPS, gde ECB, u okviru podrške projektu EU za modernizaciju platnih sistema zemalja Zapadnog Balkana i ciljeva G20, podržava konkretne inicijative kao što su međusobno povezivanje platnih sistema i uključivanje našeg regiona u sistemima Evropske unije i u stalnom je kontaktu za dalji razvoj.
- Promenila je organizacionu strukturu gde je, pored Odeljenja za analizu i nadzor platnih sistema, dodat i Odseku za nadzor MMF/IFJB je dodata odgovornost za nadzor IP i IPE, uspostavljen je Odsek za nadzor IT sistema, u okviru Odseka Registra bankovnih kredita, dodata je odgovornost Registra bankovnih računa, kao i osnovano je Odeljenje za zaštitu potrošača gde je, pored Odseka za žalbe potrošača finansijskih usluga, osnovano i Odsek za nadzor tržišne prakse.
- Dalje se nastavilo sa Nacrtom zakona o bankama, koji je već u javnim konsultacijama, koji će zajedno sa drugim zakonima komplementarno upotpuniti finansijski sistem,
- U procesu je finalizacije nacrta zakona o platnim uslugama, u skladu sa direktivama EU kao što su PSD2 (Payment Services Directive 2), EMD (E-money Directive), PAD (Payment Account Directive) i Interchange Fees.
- U procesu je izgradnje infrastrukturnih kapaciteta i ljudskih resursa kako bi se osiguralo da sistemi, oprema, znanje, veštine i kadrovski alati ostanu relevantni i efikasni u nadgledanju rizika novih tehnologija i inovativnih poslovnih modela.

Takođe, finansijske institucije licencirane od strane CBK-a, u cilju unapređenja platnog sistema i povećanja kvaliteta i efikasnosti platnih usluga za svoje klijente, podstiču se da:

- Ulažu u infrastrukturu i da izgrade ljudske kapacitete;
- Da unaprede politike, procedure i procese upravljanja rizikom;
- Rešavaju sajber rizike kroz blisku saradnju sa CBK-om i državnim organima odgovornim za sajber bezbednost na državnom nivou.

Finansijsko obrazovanje će biti u fokusu CBK-a, pored unapređenja tržišne prakse i zaštite potrošača. Zbog toga će se organizovati i podržati kampanje za finansijsko obrazovanje korisnika platnih usluga o prednostima, načinu realizacije, bezbednosti i značaju digitalnog/elektronskog plaćanja.

Proširenje fizičke i hardverske infrastrukture, proširenje pristupa finansijama i inkluzivnost takođe treba da se postigne kroz ovaj savremeni mehanizam, koji nas postepeno stavlja na put ka bezgotovinskoj ekonomiji i integrisanom sistemu brzog plaćanja, 24/7. Stoga je potrebna posvećenost i koordinacija od svih, pa se još jednom zahvaljujemo svima na vašem prisustvu i vašem institucionalnom i ličnom doprinosu.

Koristim ovu priliku da se zahvalim na saradnji i koordinaciji sa Ministarstvom finansija, rada i transfera, kao i na tehničkoj pomoći koju godinama pruža CBK-u, međunarodnim partnerima kao što su MMF i Svetska Banka, koja nas je poslednjih godina podržala kroz Program plaćanja i doznaka koji finansira SECO i Projekat modernizacije platnog sistema zemalja Zapadnog Balkana pod upravom Saveta za regionalnu saradnju (RCC) i finansiran od strane Evropske unije.

Takođe, dozvolite mi da se zahvalim američkoj Vladi i njenim institucijama, sa akcentom na Trezor SAD i USAID, na kontinuiranoj podršci koju daje CBK-u u izgradnji kapaciteta za različite oblasti koje su vezane sa mandatom CBK-a, a posebno za projekte koji se nalaze u procesu u vezi sa oblastima pristupa finansijama i razvoju tržišta kapitala.

Dozvolite mi da ovde završim svoje obraćanje ponavljanjem da će unapređenje nacionalnog sistema kroz mogućnost „instant“ (24/7) plaćanja, kao i povezivanje sa TIPS sistemom kao ciljem CBK-a, kada se to postigne, imati veliki uticaj na ekonomiju naše zemlje, regiona, dijaspore, kao i kretanju plaćanja za trgovinsku razmenu sa EU, kao najvećim komercijalnim partnerom Republike Kosovo sa značajem za slobodno kretanje kapitala, usluga i proizvoda, uključujući i slobodno kretanje ljudi sa Kosova putem liberalizacije viza od 1. januara ove godine.

S obzirom da se NSP već proširio, i da ima sastav koji odražava finansijski sistem i privredu u celini, smatram da imamo priliku da koordiniramo pristup i politiku kako bismo ostvarili razvoj koji suštinski menja situaciju, dovodi nas do novog nivoa i mnogo bliže našem cilju približavanja Evropskoj uniji.

Želim Vam srećan rad i plodne diskusije!